

Pomembno zasedanje

Napisal: Jovan MARINOVIC

Decembrske seje zvezne ljudske skupščine imajo nenavadno velik pomen za nadaljnji družbeni in politični razvoj v naši državi. Dovolj je, če omenimo nekaj važnejših zakonov, o katerih je ta naš najvišji predstavniški organ razpravljala in jih sprejel v skupščinskih odborih in na skupnih sejah zveznega zbora in zbora proizvajalcev zvezne ljudske skupščine, pa bomo spoznali ne samo obsežno in naporno delo v decembru, temveč tudi izredno velike spremembe na vseh področjih našega družbenega življenja. Te velike spremembe obsegajo nadaljnjo graditev sistema delavskega in družbenega samoupravljanja, izpopolnjevanje in iskanje novih socialističnih oblik v družbenih odnosih, jasno določene smernice za bolj dolgoročno gospodarsko politiko in gospodarskega razvoja Jugoslavije sploh. Pa ne samo to. Z drugimi zakoni so zavarovane pravice državljanov pri vstopanju v javno službo, pravice uslužbencev in njihov položaj v tej javni službi, ki je reguliran na širokih demokratičnih načelih. Prav tako so se povečale pravice naših državljanov in izboljšal njihov materialni položaj. Zato pa ni čudno, da je vladalo za decembrsko zasedanje zvezne ljudske skupščine veliko zanimanje ne samo v vrstah delavskega razreda, temveč tudi v vsej naši javnosti.

Da bi dobili vsaj približno podobo tega, kako izredno pomembno delo je izvršila zvezna ljudska skupščina za naš nadaljnji socialistični razvoj, je nemogoče, da bi se izognili naštetju najvažnejših zakonov in da se ne bi nekaterih izmed njih na kratko dotaknili.

— Družbeni plan gospodarskega razvoja Jugoslavije od leta 1957 do leta 1961.

— Zvezni družbeni plan za leto 1958.

— Zakon o prispevku proračunom iz osebnega dohodka delavcem in zakona o prispevku iz dohodka gospodarskih organizacij.

— Zakon o združevanju v gospodarstvu.

— Zakon o sredstvih gospodarskih organizacij.

— Zakon o pokojninskem zavarovanju.

— Zakon o delovnih razmerjih.

— Zakon o javnih uslužbencih.

— Zakon o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov.

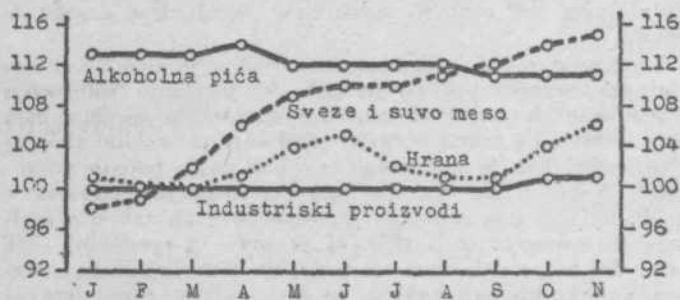
— Zvezni proračun za leto 1956.

Perspektivni plan pomeni dejansko program gospodarskega razvoja naše države za več prihodnjih let. Rezultat je velikih sprememb v družbenih odnosih, porasta gospodarstva sploh in sprememb v našem gospodarskem sistemu. Ta program, katerega uresničenje pomeni obveznost vse družbene skupnosti, vsebuje jasno opredeljene smotre naše gospodarske politike v prihodnjem razdobju. To so hkrati tudi bistvene značilnosti perspektivnega plana: enakomernejši razvoj gospodarstva v celoti, hitrejši porast nacionalnega dohodka in delovne storilnosti, posvečanje posebne pozornosti razvoju kmetijstva in povečanju kmetijske proizvodnje, stalen porast osebne potrošnje in življenjskega standarda, zmanjšanje primanjkljaja naše plačilne bilance z inozemstvom in nadaljnji razvoj in krepitev socialističnih družbenih odnosov. To so naloge, za katerih uresničenje, je treba mobilizirati vse naše sile, od posameznikov do družbene skupnosti kot celote. To je hkrati tudi pot, ki nas približuje k našemu osnovnemu smotru: zgraditvi socializma in splošni blaginji vseh delovnih ljudi naše države. Zato je razumljivo, da je naša javnost z veliko pozornostjo spremljala sprejem perspektivnega plana gospodarskega razvoja.

Drugi zakoni z gospodarskega področja, ki jih je sprejela zvezna ljudska skupščina na svojih decembrskih sejah, so del enotne zakonodaje na področju gospodarskega sistema. Ti zakoni so prav tako gospodarsko in politično zelo pomembni. Ti zakoni, posebno pa zakon o prispevku iz osebnih dohodkov delavcev in iz dohodkov gospodarske organizacije regulirajo na novi osnovi materialni položaj delavcev, krepijo delavsko

(Nadaljevanje na 4. strani)

PLAČE IN ŽIVLJENJSKI STROŠKI V LETU 1957

Indekse nadrobnih cen v letu 1957
Povprečje 1956 = 100

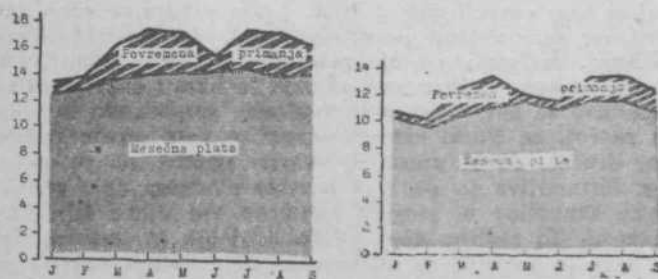
V prvih devetih mesecih letošnjega leta so plače v gospodarstvu stalno naraščale. Medtem ko pa so plače delavcev in uslužbencev v prvem polletju l. 1957 precej naglo naraščale (kot posledica povišanja plač po določbah zveznega družbenega plana za leto 1957) se v razdobju julij—september raven plač ni bistveno spremenila v primerjavi s prejšnjimi meseci.

Povprečne plače na uro

	1956	september 1957	indeks (1956 = 100)
Delavci:	48,2	54,5	113
visokokvalificirani	72,1	84,0	117
kvalificirani	52,1	60,4	116
priučeni	44,0	48,9	111
nekvalificirani	39,5	43,7	111
Uslužbenci:	56,0	66,1	118
z višjo izobrazbo	87,6	106,2	121
s srednjo izobrazbo	54,9	64,9	118
z nižjo izobrazbo	43,1	50,1	116
pomožni	37,6	41,6	111

V enakem razdobju so kazali življenjski stroški stalna, vendar ne tudi pomembna nihanja, ki so jih povzročila predvsem zelo živa gibanja in nihanja cen kmetijskih pridelkov ter živil. Medtem ko so namreč cene določenih skupin predmetov osebne potrošnje (tobak, pijača, obleka in obutev, pohištvo — skratka indu-

strijski izdelki) ostali na približno enaki ravni vso to razdobje ali pa so se le neznatno povečale ali zmanjšale, je bilo nihanje pri živilih znatnejše in — glede na delež stroškov za prehrano pri splošnih življenjskih stroških — je izpalo ustrezna gibanja v skupnih življenjskih stroških.

Povprečna plača uslužbencev v l. 1957 (v tisoč din)

Povprečna plača delavcev v l. 1957 (v tisoč din)

(Nadaljevanje s 3. strani)

samoupravljanje s povečanjem njegovih funkcij in omogočajo razmah iniciative neposrednih proizvajalcev za hitrejši porast proizvodnje in delovne storilnosti. Ti zakoni hkrati rešujejo vprašanje formiranja sredstev politično teritorialnih enot, krepijo materialno osnovo komun in povečujejo njihove funkcije. Tako se pri nalogah našega nadaljnjega gospodarskega razvoja aktivira tudi osnovna enota naše socialistične družbe — komuna.

Z zakonom o pokojninskem zavarovanju je obdelan sistem socialnega zavarovanja po načelih, ki ustrezajo splošnemu razvoju in izvršenim družbenim in gospodarskim spremembam v naši državi. Ta zakon občutno izboljšuje materialni položaj upokojencev, kar je nedvomno rezultat naših boljših gospodarskih možnosti na temelju bolj razvitega gospodarstva v zadnjih letih. S tem zakonom je tesno povezan zakon o socialnem zavarovanju iz l. 1950, ki je prvič v zgodovini naše države dal vsem delavcem na področju pokojninskega zavarovanja enake pravice, kakršne so dotlej uživali samo državni upokojenci in določeno število delavcev in nameščencev.

Zakon o javnih uslužbencih odloča o najvažnejših vprašanih uslužbenskih razmerij, ki so bistvenega pomena za uspešno delovanje in nadaljnji napredek javne službe. Uvaja vrsto novih institucij demokratičnega značaja, ki so v skladu z načeli našega družbenega in političnega sistema. Posebno pomembno je načelo, da je nastavljanje uslužbencev in njihovo napredovanje v službi zasnovano na osebnih sposobnostih in strokovnem znanju uslužbencev kakor tudi na enakosti državljanov pred zakonom, kar daje temu zakonu izrazito demokratično obeležje.

Osnovna načela zakona o delovnih razmerjih odsevajo dejanski položaj, ki so si ga delovni ljudje naše države pridobili z uvedbo delavskega samoupravljanja v gospodarstvo in družbenega upravljanja v javne službe. V novih razmerah bolj razvitih socialističnih odnosov in velikih sprememb v našem gospodarskem sistemu je naravno, da so stari predpisi o delovnih razmerjih zastareli in da so se preživeli. Vsaj večina izmed njih ne ustreza več niti družbenemu niti političnemu razvoju v Jugoslaviji. Ta zakon odpravlja te dosedanje praznine, povečuje in učvrščuje pravice delovnih ljudi, po svojem značaju pa spada med najbolj napredno zakonodajo. Njegova najvažnejša načela so: pravica do upravljanja gospodarskih organizacij in pravica sodelovanja v organih družbenega upravljanja v samostojnih ustanovah; prostovoljnost pri ustanavljanju delovnega razmerja in enakopravnost v tem delovnem razmerju ne glede na spol, starost, vero, politično mišljenje, nacionalni in družbeni izvor; svoboda izbora zaposlitve, delovnega mesta in gibanja v službi; poročstvo za materialno zavarovanje in varstvo pri delu; nagrajevanje po količini in kakovosti vloženega dela, a v gospodarskih organizacijah tudi po uspehu v poslovanju organizacije; osebna odgovornost za delo in obstoj sindikalnih svoboščin. Te bistvene značilnosti zakona o delovnih razmerjih nedvomno prispevajo razen drugega k nadaljnjemu in hitrejšemu razvoju socialističnih družbenih odnosov v gospodarskih organizacijah in v javni službi sploh.

Ce sedaj ob koncu bežno pogledamo na decembrske seje zvezne ljudske skupščine, neposredno pred njeno razpustitvijo in razpisom novih volitev, lahko svobodno ugotovimo, da jim pripada izredno pomembno mesto v vsem našem povojnem socialističnem razvoju. Na teh sejah so bile potrjene in z zakoni oblikovane vse tiste velike pridobitve, ki so jih v zadnjem času dosegli naši delovni ljudje v boju za zgraditev socializma. To zasedanje pa ni samo sankcioniralo teh velikih pridobitev. Uveljavljajoč tako pomembne zakone s skoraj vseh področij našega družbenega življenja je hkrati odprlo realne perspektive za naš vsestranski družbeni, gospodarski in politični razvoj, za široki razmah iniciative tako posameznikov kakor družbe, da bi uresničili skupne smotre, zmago socializma. Razumljivo je, da tega izredno plodnega dela zvezne ljudske skupščine ni mogoče ločiti od vse njene štiriletne dejavnosti. To zadnje, decembrsko razdobje je sestavni del uspešnega in pozitivnega štiriletnega dela našega najvišjega predstavniškega organa. Kljub temu pa je mogoče reči, da pomenijo decembrske seje zvezne ljudske skupščine krono njenih uspehov.

PLAČE IN ŽIVLJENJSKI STROŠKI V LETU 1957

Gibanje nominalne in realne plače
(1956 = 100)

Delavci

mesec	nominalna plača	življenjski stroški	realna plača
januar	102	105	98
februar	105	105	105
marec	107	105	105
april	110	100	110
maj	112	105	108
junij	112	105	110
julij	112	102	110
avgust	113	99	114
september	113	99	114

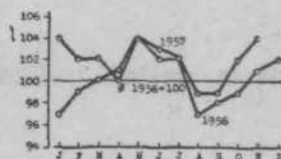
Uslužbenci

mesec	nominalna plača	življenjski stroški	realna plača
januar	100	105	97
februar	110	105	108
marec	108	102	106
april	112	100	112
maj	112	105	108
junij	117	102	115
julij	113	102	111
avgust	113	98	114
september	118	98	120

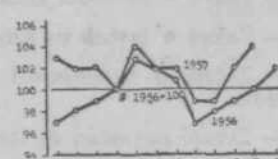
Vsa ta proučevanja gibanja plač v navedenem razdobju l. 1957 temeljijo na spremljanju redne plače delavcev oziroma uslužbencev, obračunane za delo v tekočem mesecu na temelju določenih tarifnih postavk. V našem sistemu plač v gospodarstvu pa imamo razen plač, ki jih obravnavajo na prej omenjeni način, tudi

prejemke, ki pomenijo povišanje plač nad tarifne postavke in ki so odvisne od uspeha v delu podjetja. Če torej upoštevamo tudi te prejemke, ki se periodično obračunavajo (za mesec, tri ali šest mesecev nazaj), bomo ugotovili, da se delavska in uslužbenska plača v prvih devetih mesecih letos še bolj povišali.

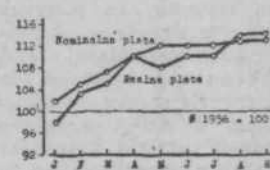
Indeksi življenjskih stroškov štiričlanske delavske družine (Povprečje 1956 = 100)

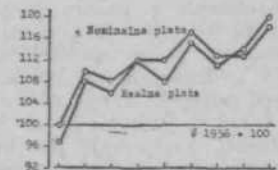
Indeksi življenjskih stroškov štiričlanske uslužbenske družine (Povprečje 1956 = 100)

Indeksi nominalne in realne plače delavcev v l. 1957

Indeksi nominalne in realne plače uslužbencev v l. 1957

Povprečni mesečni prejemki v razdobju januar—september

	1956	1957	Indeks (1956 = 100)
Delavci	10.220	12.040	117,8
Uslužbenci	13.011	16.030	123,2

Ugodna bilanca našega celotnega gospodarstva v prvih devetih mesecih l. 1957 (tako na sektorju proizvodnje kakor tudi na sektorju prometa) je vplivala na povečanje omenjenega spremenljivega dela delavske oziroma uslužbenske plače. Ob znatnejšem finančnem uspehu gospodarske or-

ganizacije se je — sorazmerno — povečal tudi delež zaposlenega osebja pri razdelitvi dohodka. Tako so na primer delavci od januarja do septembra l. 1957 dobili trikrat več na račun plač in premij iz dobička, kakor v enakem razdobju prejšnjega leta, a uslužbenci dvainpolkrat več.